

אלקנו. כי גם כל אפסי ארץ הרחוקים יכירו כי אך יד ה' עשתה זאת. וזה שמדייק ר"י במאמרו, אימתי ראו כל אפסי ארץ את ישועת אלקינו, מדייק מלת כל לרבות אפי' הרחוקים מאמונתנו, גם הם ראו כי אך אלקינו הושיענו. זה היה צימי מרדכי ואסתר שהנסיס

שנעשו אז מלנשים היו נסיבות טבעיות, והם כתחמתו יותר אלל כל אפסי ארץ, כנ"ל ושפיר פתח ר"י פתח להאי פרשתא מהכא. ועיין מה שגדפס בספרי דברי יהושע ח"א דכ"ה וידר יעקב נדר. נענין אס כל המועדים יהיו בטלים וימי הפורים לא בטלים, ודו"ק.

ר' אריעזר פתח לה להאי פרשתא מהכא, נעללתים יחד המקרה, ע"י שנתעללו ישראל שנאותו הדור לעסוק בתורה נעשה שונאו של הקב"ה תך וכו' (מגילה ס).

להבין סמיכות הכתובים של ויהי צימי אשורוש עם נעללתים יחד המקרה. ינאר ע"פ הכלל אשר הסברנו כ"פ נענין מדת ההשתוות נפש האדם, כי שלמות האדם הישראלית היא כשזוכה למדה הזאת, והיינו כאמרם ז"ל מסד ומשפט אשירה אס מסד אשירה, אס משפט אשירה. היינו, שיהיה הכל שיהיה וכל הנל עליו יקבל צאהנה ונשמחה וכל רוחות שנעולם לא יקו אותו מתקומו, ואת מעלת אנושיותו לעולם לא יאבד, כי האדם באשר הוא אדם נברא נללם אל הוא צלמת גבוה מן הזמן. ומה גם האדם הישראלי אשר עליו אמרו חז"ל ישראל אינהו דמקדשי לזמנים, הוא צלמת נריך להרגיש את ענמו גבוה מן הזמן, ופגעי הזמן לא יפעלו עליו להטות לננו ללכת לרוח היום. הזמן נברא ככל הנצחיים, וכומו שכל הנצחיים הם משועזדים לרוח האדם, כן גם הזמן משועזד הוא לרוח האדם. וכפי ערך רצון האדם, מעשיו ופעולותיו כן ישונה גם הזמן. כי קהלת חנן כ"ח עתים, י"ד לטובה וי"ד לרעה, והאדם נמעשיו הטובים והישרים יהפוך הי"ד עתים לרעה גם כן לטובה. והו סוד אמרם ז"ל גדולים מעשי נדיקים ממעשי שמים וארץ, דלילו נמעשי שמים וארץ נאמר אף ידי יסדה

ארץ וימיני טפחה שמים, וללו נמעשי נדיקים נאמר מקדש ה' כוננו ידך. הכוונה כדברינו, הזמן מוגבל הוא צלמתות השמים והארץ, והוא נושא נענמו שתי עתים מתחלפות, פעמים לטובה ופעמים לרעה. ונמלא נאמר נמעשי שמים וארץ יד אחת אס י"ד לטובה ואס י"ד לרעה. אלל נמעשי נדיקים אשר עליהם אמרו גדולים נדיקים שמהפכין מדת הדין למדת הרחמים, נאמר ידך שתי ידית, כי הם מהפכים מדה"ד העתים לרעה למדה"ר העתים לטובה. ונמלא הם שליטים ומושלים על הזמן, כנ"ל שישראל אינוו דמקדשי לזמנים, וכאמרם ז"ל החדש הזה לכם החדש מסור נידכם וכו'. הכוונה, שניצילת ישראל ממזרים נתעלו למדרגה הזאת, כי נצוהים הם מן הזמן והזמן מסור נידם.

והנה האמת היא שאין רע נהלט נמניאות הזמן, והנראה לאדם נגדר עתים לרעה טוב גנח נגוה, והעתים לרעה הם הכנה לעת שלום. ונמלא צלמת אין לאדם להתפעל משנויי העתים, אין לו להתיאש ולאמר כי ה"ו אצדה תקותו, עליו לדעת כי העתים לרעה הן ג"כ לתכלית טובה. כנודע שתענוג תמידי אינו תענוג ואלמלא העת הרעה לא היה האדם מתענוג מן הטובה, ומה גם אשר לפעמים נחוצים לאדם יסורים והעתים לרעה, למען להטותו מדרך לא טובה לדרך טובה וישרה. וכאמרם ז"ל נסנהדרק, אס רואה הקב"ה שישראל עושים תשובה וכו'

ואם לאו מעמיד עליהם מלך שגזירותיו קשות וכו'. ואמרו יסורים ממרקין עונותיו של אדם וכו'. ונמצא גם העתים לרעה צלופן הזה הם לתכלית טובה להטותו לתמיה. והאדם המתצונן בכל אלה הוא צלמת יכיר את מציאותו צתור נמצא גווה מן הזמן, ולא יתפעל ולא יתרגש כלל משנויי העתים ותמורות הזמנים, את אומץ לבנו ואת חוק רוחו לא יאבד. והחכם מכל אדם אמר אם רוח המושל יעלה עליך מקומך אל תנח כי מרפא (כמו מרפה נהא) יניח הטאים גדולים. רפיון, יאגש מניח לאדם חסרונות גדולים, תכלית רעת האדם הוא צעת ח"ו יתגבר נפשו הלאו והרפיון, אז יפול חלילה תחת הזמן הקשה שצמקרים, אבל ע"י ההתחזקות ואמץ הלב ישא, יסבול וימלט. הקשך יהפך לאור והמר למתוק, הטוב וההויה מנלתיים תמיד נמלחמותיהם עם הרע והמפסיד, הטוב גשאר קיים כידוע מענין הזריעה נארץ, שהתחדשות הנמיחה נתחדשת צעת יגיע הגרעין הנרע לתכלית ההפסד, ואז מתחדשת הנמיחה והקיום, ודו"ק*).

אמנם צמה יזכה נער ישראל לשלמות הזאת. היינו, להתחזקות הרוח ואמץ הלב. היא דוקא ע"י התורה הק', היא המאמנת

ומחזקת את רוח האדם שנאדם להכיר את מציאותו גווה מן הזמן. כל עוד האדם מקושר הוא לעסק התורה, אור התורה מחייבו, ממשכת לו חיות חדש בכל עת, אור התורה תאיר לו מחשכי ההעלם וההסתר ותאיר לו את עיניו להכיר כי כל רע טוב גנוז בגווה. ולכן קודם קבלת התורה צהר סיני, עזרו על ישראל עתים מעתים שונות, קריעת ים סוף עתים לטובה מלחמת עמלק עתים לרעה. ואחר כך זכו לקבלת התורה, התרופה והמזור היותר גפלא לרפאות תחלואי הזמנים. ולכן צימי אשורוש כאשר נגזר עליהם כליה, כי נתגברו העתים לרעה, אז היתה עתם הדר קבלה צימי אשורוש צרפון. קבלו עליהם עול התורה וצוה נתחזק לצנס לצנות צה' המשנה עתים ומחליף את הזמנים. ויתכן שזה היתה כוונת מרדכי צאמרו רוח והללה יעמוד ליהודים ממקום אחר. היינו, מצתי כנסיות ומצתי מדרשות. אחר שראה כי אסתר מתרשלת מהשתדל צהלנתם של ישראל היתה תקותו כי צכה התורה הגווה מן הזמן שמיאותה קודם מציאות הזמן תתקע"ד דורות קודם צריאת העולם, יתרוממו גם ישראל למעלה מן הזמן, והעתים לרעה תתהפכנה לעתים לטובה. והנה אסתר רמזה ג"כ לזאת צאמרה, אך כנוס את כל היהודים וצומו עלי וגו'. לא אמרה אך צוה את כל היהודים וצומו וגו'. הכניסה למאץ אלא צרמזה למצות הקהל את העם למען ישמעו ולמען ילמדו וגו', שישתדלו צעסק התורה וצכת זה תנצל לפני המלך. ולזה אמרה כנס דוקא. והנה צנולה לפני המלך אמרה, כי נמכרו אני ועמי להשמיד, להרג ולאבד ולאו לעצדים ולשפחות נמכרנו החרשתי וגו', הטוב, אשר היה לה לוא נמכרו לעצדים ולשפחות, אך כיון שנמכרו להרוג נתעוררה להשתדל צהלנתם. אך הענין הוא כך. כאשר הוציא

* ובמסקלות דרשתי בענין הזה היינו, במלחמה התמידית אשר נמצא בעניני המציאות שגם בענינים רוחניים, בשכל ובמדות נמצא מלחמה תמידית מלחמת האמת והשקר, מלחמת החכמה והסכלות. ובסו שבנשפית הסוב והקיום סנצחים תמיד ונשארים סתקייפים בסציאות, כן בשכל בסוסר ובסדות. אך האמת והחכמה נשארים סתקייפים, והשקר והסכלות יכלו כי שפת אמת תכונ צער ועד ארניעת לשון שקר. וזו ענין מלחמת עמלק שבכל דוד כי עמלק הוא ספל הרע, השקר והסכלות ומספה הוא ספל הסוב, האמת והחכמה ולשתי אלה מלחמה תמידית, אבל לבסוף האמת, הסוב והחכמה סנצחות ולזה גם בעת מלחמת עמלק עם ישראל בדפידים אשר משה ליהושע צא הלהם בעמלק יהושע סבני בניו של יוסף ספל הצדל והסוב, הוא ילך להלהם עם עמלק ספל הרע ואמר לו סחר, בהמשך חוסו אנכי נצב על ראש הנבעת, האמת והסוב הם ינצחו את השקר ויעשרו בראש אבל בעת הוא בא להלהם, אל תשוב בחבוק ידים צא הלהם עמו, הכה אותו שוק על ירך ואמרה תורה"ו ויהלש יהושע את עמלק כן הוא הדבר השקר והרע אין להם קיום חוק ונצחי והנצחות הוא תמיד על צד האמת והסוב וכו' והכו

ה' את ישראל ממזרים ומזית ענדים, הסיר מעליהם עול העבדות לעולם — אך נתנאי אם יעסקו בתורתו ואם ח"ו יעזבו את הורת ה' שזו ישונו להשתעבד תחת יד אדוניים קשים. אבל אם ישונו לקבל עליהם עבדות התורה אז יפרקו את עבדות צו"ד מעל צוארם. ולכן חשבה אסתר כי צמדה שאדם מודד מודדין לו. וכנודע צמס הנעש"ט ז"י"ע צענין ה' נלך וכו'. ולכן כשראתה אסתר שנגזר על ישראל כליה, להשמיד להרג וגו', שפטה שלהנלל מגזירה רעה כזאת צריך להיות עבדות ישראל מלמטה גם כן צמדה כזאת, שיהיו כולם מוכנים למסור נפשותיהם על קדושת השם, אשר לזה מורא עלה על ראשה פן ח"ו לא הגיעו ישראל למדרגה כזאת, ולכן מצאה את עגמה מחויבת להשתדל בצקשה מלאת המלך לנטל הגזירה. וה שאלמה כי נמכרנו חני ועמי להשמיד להרג ולחצד, ולזה הנני מוכרתה להשתדל לנטל רוע הגזירה. אבל אלו לענדים ולשפחות לצד נמכרנו כי אז החרשתי, כי העבדות יכולים ישראל להחליף בעבדות המקום צ"ה, ישונו לקבל עליהם עול התורה והמקבל עליו עול התורה פורקין ממנו עול מלכות, כאמרו ז"ל, והבן.

והנה ענין יום הפורים, ההתנוונות צענין אשר עליו קיימו וקבלו לחוג את החג הזה, מעורר את לב האדם השלם להכיר את עצמו גבוה מן הזמן וכי צידו להפוך העתים לרעה לעתים לטובה, כאשר כן היה צימי אחשורוש. וצוה מונן מאמר רצא, מיחייב איניש לצומי צפוריא עד דלא ידע צין ארור המן לצרוך מרדכי. הכוונה, ארור המן רומז להעתים לרעה אשר הביא לנו הרע הזה, צרוך מרדכי רומז להעתים לטובה שהמשיך לנו הצדיק הזה. ושלמות האדם ציום הפורים היא, לצסם ולתקן את נפשו כל כך עד שלא

ירגיש שום הצדל צין העתים לרעה להעתים לטובה, שלא יתפעל ולא ישתנה משנויי העתים וחלופי הזמנים את מעלת אנושיותו את רוח האדם שצאדם לא יאצד את נטחונו ואת תקותו לא יעזוב, לא יתיאש ולא ירפה וישמח בחלקו. כי צלמח העתים לרעה הן ג"כ לתכלית טובה ונחולים הם היסורים לאדם החפשי צרוח, למען לגדר על ידם את חפשיית רוחו. ולכן אמרו חז"ל יצחק תצע יסורים וכו'. ולכן אין צלמח לאיש הנלצב לצעט ציסורים, ואשרי הגבר אשר תיסרנו יה ומתורתך תלמדנו, שהיסורים הם לתכלית טובה. ושלג מתנות טובות ניתנו לישראל, וניתנו אך ע"י יסורים, כדליתא צצ"ס צרכות ה', ואחד מהן היא תורה. התורה תכלית האושר והטובה הנלחית ניקנית ע"י יסורים. ארץ ישראל מתנה טובה ולי"א להשיגה אך ע"י יסורים. תוקף השעבוד תמהר את הגאולה, לא צכח ולא צחיל נוכל להשיגה אך ע"י יסורים ותוקף השעבוד תמהר את הגאולה. כי ע"י יסורים מתעורר לתשובה ואז כיושע ונשוב לא"י. עולם הצא תכלית השכר המקווה לפועלי הטוב יושג ע"י יסורים צעוה"ז כמבואר בצפיה"ק. ולצד מן האמור כבר מבואר למעלה שהעתים לרעה הן למען יתחדשו התענוגים, שתענוג תמידי אינו תענוג צלמח. וצוה יתבארו צצרי חכמים וחדותם צמאמרו ז"ל, רצה ור' זירא עבדו סעודת פורים צהדי הדדי, צתר דליצסוס קס רצה ושטיה לר' זירא. למחר צעא רחמי עליה ואחיה, לשנה אחרת א"ל ליתי מר ונעביד סעודת פורים צהדי הדדי, א"ל לאו כל שעתא ושעתא מתרחיש ניסא. ועיין חדושי אגדות מהרש"א ז"ל מה שפירש צזה. ועפענ"ד מליצתם ז"ל צבואר צאופן זה, כי ענין העתים לטובה הן צחינת מוחין דגדלות, והן הרמחות צצס רצה לשון רצ וגדול. העתים לרעה הן צחי מוחין דקטנות והן הרמחות צצס זירא

(האי ר' זירא נקרא צירושלמי ר' זעירא), לשון קטנות ונקרא קטינא חריך שקא. שתי העתים האלה, לרעה ולטובה הולידו סעודת פורים, כי צימיו אחשורוש ראו ישראל עין נעין כי העתים לרעה הן תכלית לעתים לטובה. התנשאות המון היתה לתכלית רוממותו של מרדכי ומתוך לרה המניא להם ה' רוחה, ולכן שתי אלה עזרו סעודת פורים צהדי הדדי, נתר לצינכוס ונתגברו המוחין דגדלות קס רבה, העתים לטובה נשאר נצות וקיימות, ושחטיה לר"ז, ציטל את ההרגשה צעתים לרעה. למחר צהמשך הזמן כאשר הורגל בטובה ותענוג תמידי אינו תענוג, צעל רחמי עליה ואחיה, אחיה את ההרגש לטעום גם את היסורים למען יתחדשו התענוגים. לשנה אחרת ח"ל תא ונעניד סעודת פורים צהדי הדדי, היינו, חפץ לנסות עוד הפעם לצטל ההרגש ניסוריו, ח"ל לאו כל שעתא מתרחיש ניסא, כי מה שפעל צראשונה צתפלתו לחדש היסורים למען לצטל התענוגים שהיה לו מהעתים לטובה, היה צדרך נסי כי אין מתפללים על רוצ טובה. ולכן אין לנסות עוד הפעם וכי. והנן דצרי חכמים וחדותם.

והנה הימים האלה נזכרים ונעשים, וזכרם לא יסוף וזרעם, כי צכל דור ודור העתים לרעה הן לתכלית עתים לטובה. אמנם סינת העתים לרעה היא אך צסינת צטול התורה שע"י צטול תורה צאים יסורים מכוערים, כאמרס ז"ל. וכמו צצימי מרדכי ואסתר היתה עלתם לקבל את התורה צרלון,

כן צכל דור ודור כצעומדים עלינו לכלותינו ח"ו, הענה היא לקבל עלינו עול התורה וע"י עסק התורה צתהפכנה העתים לרעה לעתים לטובה. וצזה מוצן מה דפתח ר"א פתחא להאי פרשחא של מגילת אסתר מהכא, צעללתיס יתך המקרה, שצצניל שנתעללו ישראל לעסוק צתורה נגזר עליהם גצירת המן, וכד הדר קצלוה צרלון נתהפכו הגצירות והעתים מרעה לטובה. וכן צאחרית הימים ע"י קבלת התורה צתהפכנה העתים לרעה לעתים לטובה. וגדולים לדיקים שמהפכים מדה"ד למדה"ר. וראה כי מלחמת עמלק הראשונה היתה צצניל צטול תורה כמו שאמרו וילחם עם ישראל צרפידים, צרפיון ידים מדצרי תורה. וגצירת המן מצני צניו של עמלק נתעוררה ג"כ אך ע"י צטול תורה. וכמו שנלחנו של יהושע צעת לחם מלחמת עמלק צראשונה היתה צכת, והיה כאשר ירים משה את ידו צעת נתרומם כה התורה צחי ידיו של משה אחזו טפחיים צלוחות, כן גם מפתל המן היתה אך צצכות התורה לצחוי ליה מרדכי לרצנן צהאי שעתא הלכות קמינה, וכאמור למעלה. ואמרו גמירי לצין זרעו של עמלק נופלים אלף צידי זרעה של רחל, והם יהושע מאפרים ומרדכי מצנימין, כי זרעה של רחל הם סוד תורה שצע"פ, כמצואר צמ"א וצתגצרות אור תורה שצע"פ נכנע קליפת עמלק. וצתכנעת הרע נתגבר הטוב, כדכתיב וכל קרני רשעים אגדע תרוממנה קרנות לדיק. והנן הדצרים, צהל"ד.